

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Poljska stremjenja na Baltiku

K obiskom poljskega zunanjega ministra

Baltiške države Litvanska, Letonska in Estonska spadajo med najmanjše državne organizme v Evropi, so pa zaradi svojega zemljepisnega položaja in sosesčine treh velesil, Nemčije, Poljske in Rusije, zlasti v sedanjih mednarodnih kombinacijah zelo velikega pomena. Francoski načrt jih vključuje tudi v vzhodni varnostni pakt in prizadevanja diplomatov se v Kaunasu, Rigi in Tallinu stopnjujejo v vseh smereh. V prvi polovici dobi je skušala dobiti v teh treh državah dominantni vpliv Nemčija, da bi jih uporabila v svojih načrtih proti Rusiji, še bolj pa proti Poljski. Enaka stremjenja je pa pokazala pozneje tudi Rusija, dočim si te dni prizadeva največ za pridobitev na svojo stran Poljska. Poljski zunanji minister Beck se prav sedaj mudi v Tallinu, glavnem mestu Estonije, od koder odpotuje v Rigo in nato najbrže tudi v Kaunas, kjer bo njegovo delo gotovo najtežje, kajti prav Litvanska je tista izmed treh baltičkih nasledstvenih držav, ki dela tako Nemčiji kakor Poljski ter celo Rusiji največ preglavic. Med Nemčijo in Litvansko stoji Memel, med Poljsko in Litvansko pa Vilna. Razmerje je zaradi teh dveh mest postalo že čisto nenavadno napeto in bile so potrebne resne intervencije Društva narodov.

Obmorsko mesto Memel (litvansko Klaipėda) leži ob severnem koncu Kurškega zemeljskega jezika, onkraj preliva, in tvori z ozkim obrežnim pasom ozemlja, segajočim do reke Memla (litvansko Nemunas), t. j. do nemške Vzhodne Prusije poseben samoupravni korpus pod nadzorstvom Društva narodov, sicer pa pripada Litvanski. Ozemlje je bilo nekoč popolnoma litvansko, priselili pa so se med Litvance Nemci, zlasti agrarni magnati in trgovci ter ustvarili tako nemško narodno manjšino, ki so jo do l. 1918. stalno venčali še nemčurji, kakor n. pr. pri nas na bivšem Štajerskem. Nemci prav za prav niso imeli do Memla in tega ozemlja nobene pravice, a so vendarle dosegli posebno avtonomno zaščito, ki je v vsej Evropi docela svojevrstna. Prav iz tega pa izvira tudi vsa nespravljivost med Litvansko in Nemčijo. Memelški Nemci in nemčurji skušajo namreč ohraniti še dalje svoj gospodujoči položaj in nadaljevati raznarodovanje Litvancev, ti se pa seveda upirajo in skušajo ponemčevanje ne le zaustaviti, ampak spraviti k litvanski narodni in državni zavesti tudi renegate. Društvo narodov je moralo v teh sporih že večkrat posredovati, in prav te dni se je Nemčija obrnila zopet z novo pritožbo proti

Litvancem na Anglijo, ki je po prevratu sopedpisala memeljski statut.

Vendar spor med Litvansko in Nemčijo zaradi memeljskega ozemlja daleč ni tako oster in obsežen, kakor je med Litvansko in Poljsko zaradi Vilne. Vilna (litvansko Vilnius) je anektirala Poljska po zmagovitem spopadu s sovjetsko Rusijo l. 1920. Te aneksije pa Litvanska nikoli ni priznala in smatra mesto še vedno za svoje. Še več, v litvanski ustavi stoji črno na belem, da je Vilna glavno mesto Litvanske, ne Kaunas (Kovno), kjer je sedaj sedež vlade in parlamenta. Vilna je oddaljena od litvanske meje le nekaj več kakor Maribor od avstrijske. Mesto šteje preko 200.000 prebivalcev, vilnska vojvodina (poljska administrativna enota) pa nekaj več ko milijon. V mestu so Poljaki, Litvanci in Belorusi, zahodna okolica je večinoma litvanska, vsa ostala vojvodina pa ima ogromno belorusko večino. Spor med Litvansko in Poljsko zaradi tega ozemlja je torej več ko zanimiv, prepirata se prav za prav za nekaj, kar dejansko ni ne litvansko ne poljsko, ampak belorusko! Belorusi, ki so v sovjetski Rusiji danes brez moči, da bi se lahko zavzeli za to svoje narodno ozemlje, morajo seveda stati ob strani in molčati. Kaj je boljševiškim Rusom, ki prav za prav nikjer nimajo nobenega ruskega ozemlja izven Rusije, za narodne interese malega beloruskega naroda, ki šteje v celoti komaj 5 milijonov duš in je razkasan na tri države, Rusijo, Poljsko in Letonsko!

V zadnjem času pa so se pojavile trdovratne govornice, da se Poljska in Litvanska pogajata zaradi rešitve vilnskega vprašanja. Ba je Poljska pripravljena že takoj dovoliti Litvancem v nekaterih zahodnih okrajih vilnske vojvodine široko narodno avtonomijo, kateri naj bi v določenem roku let sledil plebiscit za končno definitivno pripadnost. Govori se celo tudi o plebiscitu za samo Vilno, kar pa moramo sprejeti zaenkrat še z veliko rezervno. Najbrže s plebiscitom tudi Litvanci sami ne bi bili zadovoljni, ker kdo ve, kako bi izpadel? Na vsak način pa je gotovo, da si želi Poljska kakorkoli poravnati srditi spor z Litvansko, ker jo ovira pri izvedbi zasnove njene baltičke politike. Poljska bi namreč rada zavzela tu dominirajoči položaj in ustvarila iz Litvanske, Letonske in Estonske instrument svoje zunanje politike. Beckovo potovanje v njih glavna mesta je namenjeno tem prizadevanjem, zato moramo počakati na njegove rezultate, preden izrečemo nadaljnjo sodbo. -r.

Premirje v nemški notranji politiki

NOBENIH SPREMENB DO SEPTEMBRA. SKRIVNOSTI OKOLI PAPENA. HITLER POJDE NA DOPUST.

BERLIN, 25. julija. V političnih krogih se zatrjuje, da bo vladalo v nemški notranji politiki do meseca septembra premirje in se do takrat ne morejo pričakovati nobene spremembe v vladi. Do takrat bo ostala tudi nerešena nadaljnja usoda podkancelarja Papena, ki naj bi po najnovejših vesteh postal poslanik pri Vatikanu. Med tem se pa sliši iz okolice Papena, da bo še enkrat poizkusil vplivati na nemško notranjo politiko v smislu svojih zadnjih govorov, ako mu pa to ne uspe, ne bo sprejel nobenega odgovornega mesta več, tudi ne poslaniškega. Kje se von Papen mudi, javnosti ni znano, govori se pa, da je pri svojih prijateljih v Šleziji. Na dopust odide te dni

tudi kancelar Hitler in ga bo za časa njegove odsotnosti zastopal zunanji minister von Neurath. Napadalne čete so vpoklicane za dan 1. avgusta ob 18. uri.

NASLEDNIK ZORO-AGE.

RIO DE JANEIRO, 25. julija. V neki tujakšnji bolnišnici leži črnc, ki trdi, da ima dokumente, iz katerih je razvidno, da je star 140 let. Izjavlja, da se je leta 1864. boril proti Paragvajcem, leta 1872 pa je sodeloval v revoluciji.

SLABA ŽETEV V ROMUNJI.

BUKAREŠTA, 25. julija. Vlada je zaradi slabe žetve prepovedala izvoz pšenice, dočim je izvoz ostalih žit dovoljen.

Italijanska vojska za Dollfussom

Avstrija še zadnje oporišče italijanske zunanje politike
Sestanek v Riccionu — Opustitev revizionizma

BERN, 25. julija. Po vesteh z Dunaja je nastalo tam veliko zadovoljstvo, da se je italijanska vlada končno odločila prekiniti svoje prijateljstvo z Berlinom zaradi narodnosocialistične propagande v Avstriji. Na uradnih mestih se trdi, da je sedaj Dollfussova vlada močno okrepljena in se bo lahko s še večjo energijo borila proti atentatom. Vlada meni, da je varna pred vsakimi iznenadenji iz Nemčije, ker ima v Italiji najmočnejšo zaščito in ji bo Italija v vsaki nevarnosti prihitela na pomoč ne samo z demaršami in protesti, marveč tudi s svojo vojsko, čim bi kdo poizkusil zrušiti sedanji režim.

Na Dunaju se tudi z največjim navdušenjem citira pisanje italijanskih listov, ki odpovedujejo prijateljstvo Nemčiji zato, ker vodi tudi po sestanku v Benetkah isto sovražno politiko napram Avstriji kakor poprej, in je s tem ogrozila italijanske pozicije v Podonavju, ki so Rimu sedaj ostale še edine na severu italijanskih mej. Če bi se Nemčiji posrečilo te pozicije porušiti, bi bila Italija poražena na vseh frontah, kar mi moglo imeti neugodne

posledice tudi v notranji italijanski politiki, kjer ni vse tako sijajno, kakor zatrjujejo fašistični listi.

Kancelar Dollfuss bo odpotoval v Riccione koncem tega meseca kot gost italijanske vlade, kjer se bo ponovno sestel z Mussolinijem. Pri tej priliki bodo ugotovljene nadaljnje podrobnosti glede zavarovanja italijanskih pozicij v Avstriji. Kaj bo ponudil Mussolini in kaj obljubil Dollfuss, sedaj še ni znano, vendar je gotovo, da bo Dollfuss sprejel če bo treba tudi najtežje pogoje in ugodil vsem italijanskim željam, samo da še nadalje zavaruje obstoj svojega režima. Pričakuje se pa, da bo ta sestanek izzval v Avstriji še večji odpor narodnih socialistov.

RIM, 25. julija. Iz zanesljivega vira se izve, da namerava Italija zaradi zaščite Avstrije popolnoma opustiti svojo revizionistično politiko, in to neglede na to, da s tem odbije Madžarsko, ki bi s tem izgubila svojo edino oporo pri delu za uničenje Trianona. Verjetno je zato, da bo Italija predlagala, naj se vzhodni pakt vključi tudi Avstrija.

Klevetniška kampanja Italije

ITALJANSKI TISK NAPIHUJE AVSTRIJSKE LAŽI O ZBIRANJU AVSTRIJSKIH LEGIJ V SLOVENIJI.

RIM, 25. julija. Italijanski tisk nadaljuje kampanjo proti Nemčiji ter spravlja pri tem ž njo v zvezo tudi Jugoslavijo. Listi trdijo, da je zveza med avstrijskimi narodnimi socialisti in marksisti dokazana že s tem, da se formirajo na meji Koroške v Jugoslaviji v skupne legije. Tem legijam poveljuje po njihovi trditvi šef SA iz Tegltza von Riesen. Tako dodajajo italijanski listi bedastim izmišljotinam dunajskega »Neuigkeits-Weltblatt« še nove in še bolj bedaste podrobnosti. Vse to ima seveda le en sam

namen, odvrniti italijansko javno mnenje od pozornosti na same neuspehe, ki jih doživlja dan za dnem italijanska fašistična zunanja politika. Obenem pa hočeta Rim in Dunaj zabrisati tudi dejstvo, kako lahko jugoslovanski teroristi Paveliča in Perčeca lahko svobodno kujejo svoje črne naklepe proti Jugoslaviji na njihovem ozemlju. Jugoslavija je bila vedno lojalna in ni nikoli dovolila na svojih tleh nikomur rovarenja proti sosedom. Resnica je zato kilometre daleč od italijanskih in avstrijskih klevet.

Vremenske katastrofe na Poljskem

KRAKOVO, 25. julija. Po uradnih podatkih je našlo pri poplavi smrt 700 ljudi, več sto oseb pa še pogrešajo in se boje, da so tudi mrtvi. Stvarna škoda se računa na več ko milijardo zlotih. Rešena živina je sedaj brez krme in cerkuje. Najbolj so trpeli kraji Kielce, Dombrova in Sandomierz. V Sandomierzu se je utopilo 500 ljudi, brez strehe pa je 5000 družin z 20.000 člani. Tekom včerajšnjega dopoldneva pa so prišle nove katastrofalne vesti. Zaradi novih nalivov so pokrajine zopet poplavljeni in se rušijo še one hiše, ki so ostale. Visla, Dunajec in druge reke zopet rastejo. Katastrofalna neurja upostožijo pa tudi zahodno Poljsko

Francoska vlada ostane

PARIZ, 25. julija. Celodnevni pogajanjem ministrov in ostalih vodilnih politikov se je posrečilo včeraj pripraviti ugodno razpoloženje za sejo ministrskega sveta, na kateri je avtoriteta ministrskega predsednika Doumerguea opravila še ostalo. Duhovi

so se pomirili toliko, da bo sedanja vlada narodne sloge ostala nespremenjena. Bojevniki so nastopili odločno za Tardieuja, radikalni so se pa zbal razpusta parlamenta in novih volitev ter so popustili.

PROTI VZHODNEMU PAKTU.

TALLIN, 25. julija. Včeraj je prispel nenadoma sem nemški vojni minister generala Blomberg. Njegov prihod istovremeno s poljskim zunanjim ministrom Beckom je vzbudil veliko pozornost. Sedaj je očitno, da je namen obel pridobiti baltičke države za odklonitev vzhodnega pakta.

POPLAVE NA KOREJI

TOKIO, 25. julija. Na Koreji so nastale silne poplave; v Kogrenu je 3500 hič pod vodo. Brez strehe je 13.000 prebivalcev. Doslej je 29 mrtvih.

VROČINA V AMERIKI.

NEWYORK, 25. julija. Strahovita vročina v Združenih državah še vedno moče ponehati. Newyorčani hodijo že zjutraj na morskobalo, kjer ostanejo preko dneva. Tako je bilo včeraj na obali okoli 5 milijonov ljudi. Doslej je pobrala solčarica že preko 1000 žrtev.

Dnevne vesti

Mednarodni šahovski turnir v Mariboru

Mariborski šahovski klub bo priredil v času Mariborskega tedna od 4. do 15. avgusta t. l. v proslavo 15-letnice svoje obstoja mednarodni šahovski mojstrski turnir.

Lista udeležencev je že definitivna in se udeležte tega doslej največjega šahovskega turnirja v Mariboru naslednji mojstri: Miss Menčíkova in Rejfiř (oba Češkoslovaška), L. Steiner (Madžarska), dr. Ostaloš, dr. Drezga in Vasja Pirc (Jugoslavija); nadalje Vidmar jun. kot zastopnik Ljubljanskega šahovskega kluba ter Kramer in Stupan kot zastopnika Mariborskega šahovskega kluba.

Zrebanje za turnir bo v soboto 4. avg. t. l. zvečer. Prvo kolo se bo odigralo v nedeljo 5. avgusta, in sicer od 8.30 do 13.30 in od 15. do 17. ure; nadaljnja kola pa se bodo odigravala vsak dan od 15. do 20. ure, nadaljevala pa se bodo drugi dan od 9. do 11. Zadnje kolo bo 15. avgusta od 8.30 do 13.30 in od 15. ure do konca vseh partij. Turnir se bo igral v spodnji renovirani kazinski dvorani.

Iz seje mestnega sveta

Mestni svet mariborske mestne občine je imel sinoči v mestni posvetovalnici pod predsedstvom župana g. dr. Lipolda svojo sejo, na kateri je podelil gradbena in uporabna dovoljenja. Gradbeno dovoljenje je dobil Simon Očko za zidavo podstrešnega stanovanja v Marmontovi ul., Franc Hergout za zidavo dvoriščnega poslopja v Rajčevi ulici ter Frančiška in Mihael Domiter za zidavo kletnega stanovanja v Betnavski ulici. Prošnja podjetja Hutter in drug za gradbeno dovoljenje za zidavo kotlarne in tovarniškega dimnika v Motherjevi ulici ter prošnja tovarnarja Ehrlicha za gradbeno dovoljenje za prizidek tovarne v Jezdarski ulici se pošljeta banski upravi v odobritev. Uporabno dovoljenje so dobili Zdenka in Ferdo Pipuš za stanovanjsko hišo v Jezdarski ulici, Miloš Oset za stanovanjsko in trgovsko hišo na Glavnem trgu ter Vekoslav Cvetko za stanovanjsko hišo v Turnerjevi ulici.

Iz državne službe. Tehnični svetnik tehničnega oddelka pri okrajnem glavarstvu v Mariboru p. inž. Janko Kukovec je napredoval v 4. pol. skup. II. stopnje.

Iz davčne službe. Napredovala sta davčna uradnika Franc Cimerman v Dolnji Lendavi in Štefan Kultaj v Murski Soboti v 7. položajno skupino.

Iz poštne službe. Upokojena je poštna uradnica Ana Velebičeva na pošti v Murski Soboti.

Iz sodne službe. Napredovali so za višje pisarniške oficiale 7. pol. skupine na dosedanjih službenih mestih pisarniški oficijali 8. pol. skupine: Martin Trojner in Julij Amalietti pri okrajnem sodišču v Mariboru, Alojzij Kralj pri okrajnem sodišču v Mariboru in Angel Remec pri okrajnem sodišču v Slov. Bistrici.

Poroke. Zadnje dni so se v Mariboru poročili: Karel Kovač, tkalec in gđč. Julijana Ograjničeva; Franc Lubša, železničar in gđč. Elizabeta Rojsova; Leopold Kogel, ključavničar in gđč. Ana Gojčičeva. Bilo srečno!

Vpisovanje na srednjih šolah. Opozarjamo starše, da si preskrbe pravočasno davčna potrdila. Brez teh je vpis v srednjo šolo nemogoč. Za otroke istega zavoda zadostuje le eno potrdilo. Potrdila izdaja davčna uprava ali urad, ki nakazuje mesečne prejemke. Kdor ima več otrok na srednji šoli, plača za najstarejšega celo, za ostale le polovično šolnino. V izvestjih srednjih šol so tabele, po katerih se odmeri šolnina.

Prómenadni koncert. Jutri, v četrtek bo od 20.30 do 22. v mestnem parku prómenadni koncert. Igrala bo vojaška godba pod taktirko kapelnika g. Svobode.

O silnih nevlitah prihajajo poročila od vseh strani. Tako je v ponedeljek dopoldne divjalo strašno neurje v slovenbištriškem okraju, kjer je zopet padala toča, ki je opustošila letino. Veliko škodo je napravil tudi silni vihar, ki je polomil drevje in poškodoval vinograde.

Ne pozabite:
tekne ob
vsakem času!

Polnilna peresa z zlatim in navadnim peresom: Zlata Brišnik, Slovenska ulica 11.

Kolonija mariborskega PRK iz Bakarca se vrne v torek, dne 31. t. m. ob 22.21 na glavni kolodvor. Starši, pridite po otroke!

Iz »Nanosa«. Glasbena šola za poučevanje kitare in mandoline se prične v četrtek ob pol 20. uri v društvenih lokalih. Vabljeni so tudi prijatelji društva. Načelnik.

Strelska družina Sv. Jurij ob Pesnici priredi v nedeljo, 29. tm. na svojem strelišču v Sv. Juriju nagradno strelsko tekmo, združeno z ljudsko veselico. Sodeluje pevsko društvo »Jadran«. Začetek tekme ob 8. uri, veselice ob 15. uri. Strelci naj prinesejo puške s seboj. Vsi strelci, prijatelji tega viteškega sporta in drugo narodno občinstvo vabimo v prijazni obmejni Sv. Jurij.

Velika gasilska slavnost v Gornji Radgoni bo 5. avgusta. To bo prva večja gasilska slavnost na naši meji in bodo sodelovale vse gasilske župe Slovenije. Povabljenih je nad 500 gasilskih čet, prijavljenih pa je že sedaj nad 2000 gasilcev. Pokroviteljstvo gasilskega zleta je prevzel ban g. dr. Marušič. Ob tej priliki bo tudi slovesno blagoslovljen novi gasilski avtomobil. Pri slavnostih bo sodelovalo tudi več pevskih zborov, med njimi »Maribor«. Banska uprava je dala prireditvenemu odboru na razpolago vse potrebne prostore v gradu in v grajskem parku, da se bo prireditev lahko izvršila ob vsakem vremenu. Za udeležence obmejnega gasilskega zleta je dovoljena polovična vožnja.

Strašno neurje nad Slovenskimi gorami. V ponedeljek dopoldne je divjalo nad Slovenskimi gorami strašno neurje, ki je napravilo zlasti v občini Jurjevski dol ogromno škodo. Med bliskom in gromom je padala mestoma toča v velikosti orehov in uničila vse nasade. Zlasti hudo so bile prizadete občine Varda, Partinje, Sv. Jurij in Šitenci, kjer je toča uničila vse sadonosnike in vinograde.

Novi grobovi. Pretekli teden so v Mariboru umrli: Janko Jančič, sin železničarja, star 7 mesecev; Josip Dörsel, tovarniški nameščeneec, star 28 let; Marija Vidmarjeva, žena podpolkovnika v p., stara 45 let; Walter Pongratz, učenec, star 14 let; Jakob Vidovič, delovodja državnih železnic, star 64 let; Bogomir Mučič, sin delavca, star 5 mesecev; Apolonija Divjakova, žena železničarja, stara 43 let; Franc Voršič, privatnik, star 91 let; Anica Aprišnikova, stara 20 let; Vekoslava Lerchova, hčerka delavca, stara 1 mesec; Aleksander Brumec, sin delavca, star 16 mesecev. N. v m. p.!

Državni most bodo na novo tlakovali. Na državnem mostu bodo izmenjali stare lesene kocke z novimi. Državna uprava je že razpisala zadevno licitacijo za tlakovanje. Stroški nove naprave so predvideni na 287.600 Din.

Trgovci proti zaposlitvi tujcev. Združenje trgovcev v Zagrebu je naslovilo na trgovinsko ministrstvo dalaši dopis, v katerem pravi, da bi bilo treba ustaviti vsako izdajanje pooblastil, odnosno dovoljenj za otvarjanje trgovin in poslovanje tujim državljanom; vse tujce, ki se bavijo z gospodarskim delom, bi morale oblasti pozvati, naj takoj zaprosijo za domovinsko pravico in naše državljanstvo. Vsem onim tujcem, ki bi v kratkem času ne dobili našega državljanstva, bi morali odvzeti dovoljenje za bivanje v naši državi in jih prisiliti, da se čim prej izselijo. Prošnje glede domovinske pravice in državljanstva tujcev bi bilo treba predložiti prisilnim združenjem one gospodarske panoge, kjer prosilec dela, da bi se o njih izjavila.

Nalezljive bolezni. V času od 1. do 7. tm. je v naši banovini obolelo za tifuzom 17 oseb, za ošpicami 74, za dušljivim kašljem 128, za davico 66, za šenom 16, za otročično vročico 6, za krčevito odrevenelostjo 3, za grižo in vraničnim prisadom pa po 1 oseba. Skupno so umrle za nalezljivimi boleznimi v omenjenem času 3 osebe.

**Radost na zraku in solncu
vam daje NIVEA**

Pred solnčenjem morate svoje telo drgniti z Nivea kremo ali Nivea oljem. S tem

zmanjšate nevarnost solnčarice a dobite obenem prekrasno bronasto barvo kože.

NIVEA na zraku in solncu!

Anin ples v Rogaški Slatini. V soboto 28. tm. bo v razkošni slavnostni dvorani zdravilišča v Rogaški Slatini vsakoletni, daleč preko mej naše države tradicionalno znani Anin ples. K tej galaprireditvi se zbero ugledni gostje iz Jugoslavije in tujine in dokažejo tako, da je naše najlepše zdravilišče Rogaška Slatina enako priljubljeno pri nas kakor tudi pri tujcih. Na splošno željo pripravljajo »Putnik« o-bisk te proslave z avtobusi. Odhod iz Maribora v soboto 28. tm. ob 18.30, vrnitev po končanem plesu ob približno 2. uri. Vozna cena 50 Din za osebo. Prijave čimprej pri »Putniku«, Maribor, Aleksandrova cesta 35, tel. int. 21-22.

Družabna potovanja v avtokarju. Großglockner za 3 dni odhod 29. jul., cena 350 Din; München, Oberammergau, Innsbruck, Salzburg, Tirol za 8 dni, odhod 3. avgusta, pavšalna cena 1.600 Din. Potovalna pisarna »Putnik«, Maribor, Aleksandrova 35, tel. int. 21-22.

Razstave vzorcev v Tirani se udeležijo tudi Jugoslavija. Proizvajalci, ki bi hoteli razstaviti svoje vzorce, naj pošljejo te hkrati s cenami najkasneje do 28. tm. na naslov: Trgovački muzej, Beograd, Miloša Velikog 29, za razstavo v Tirani.

Pri motnjah prebave, želodčnih bolečinah, zgagi, slabosti, glavobolu, migljanju oči, razdraženih živcev, nespanju, oslabelosti, nevolji do dela povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica odprto telo in olajša krvni obtok.

Kostanjarij, ki želijo v letu 1934-35 peči kostanj v območju mesta mariborskega, se vabijo, da se javijo pri mestnem tržnem nadzorstvu od 27. VII. do 6. VIII. 1934 med uradnimi urami. Zglasijo naj se samo oni konstanjarji, ki imajo zadevno obrt in so že leta 1933 pekli kostanj. Ostalim pa, ki nimajo obrtnega lista, se ne bo dovoljevalo peči kostanj. Na kasnejše došle prijave se ne bo oziralo.

Javna zahvala. Gospa Klementina Kotnikova, instrumentarka mestnega fizikata v Mariboru, je z nabiralnikom tuk. Protituberkulozne lige nabrala v ambulanci fizikata znesek 75 Din za azilni fond. — Za njeno požrtvovalnost ji izreka PTL najiskrenejšo zahvalo. Enako se zahvaljuje tudi vsem darovalcem.

Kongres jugoslovanskih dobrovoljcev. Sredi septembra t. l. bo v Novem Sadu kongres Zveze jugoslovanskih dobrovoljcev, združen z velikimi manifestacijami ob 20-letnici vstopa prvih dobrovoljcev v srbsko vojsko. V Novem Sadu se zbere okrog 15.000 dobrovoljcev, obenem pa prispo tudi predstavniki zavezniških dobrovoljcev francoskih, češkoslovaških, poljskih in romunskih.

Mednarodni šahovski turnir v Curihu. V devetem kolu je Aljehin premagal Groba, Flohr Gyglja, Henneberger Jossa, Bogoljubov Müllerja, Johnera pa Niemcoviča; partija Stahlberg:Euwe se je končala remis; partiji Bernstein:Naegeli in Rosselli:Lasker sta bili prekinjeni. Stanje po IX. kolu je naslednje: Flohr 7 in pol, dr. Aljehin in Bogoljubov 7, dr. Lasker in dr. Euwe 6 in pol, Stahlberg 6, Bernstein in Johner 5, Henneberger 4 in pol, Niemcovič in Müller 4, Grob in Gyglj 2 in pol, Naegeli in Rosselli 1 in pol, Joss 1. —

Radio Ljubljana. Spored za četrtek 26. tm.: Ob 12.15: reproducirana glasba; 12.45: poročila; 13.00: čas, reproducirana glasba; 19.00: reproducirana glasba; 19.30: »Ljubljanski Zidje v preteklosti« (g. Dostal); 20.00: prenos iz Beograda; 22.00: čas, poročila, plošče.

Grajski kino. Samo dva dni »Planine kličejo« (Rebel). V glavnih vlogah Louis Trenker, Luise Ulrich. Pride: »Pirati zra ka«, premiera.

Kino Union. Krasen film velike ljubezni in silne špionaže »Če žena ljubi« (V tajni službi). V glavni vlogi Brigita Helm, Willy Fritsch, Karl Ludvig Diehl in Oskar Homolka. Pride dunajska glasbena veleopere-ta »Kralji valčka«.

Mariborski teden

od 4. do 15. avgusta 1934

Predmeti za obrtno razstavo vajeniških in pomočniških del se bodo sprejemali od 1. avgusta dalje na razstavnem prostoru v Razlagovi ulici. Vse razstavljalce prosimo, da prinesejo svoje predmete pravočasno, obenem jih pa prosimo, da prevzamejo razstavljene predmete po 15. avgustu na razstavnem prostoru.

Pri ishijasu sledi na kozarec »Franz Josefove« grenčice, popite zjutraj na tešče, brez muke izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja. Zdravniki strokovnjaki pripominjajo, da učinkuje »Franz Josefova« voda sigurno in uspešno tudi pri kongestijah proti jetrom in danki ter pri krčnih žilah, hemoroidih, oboleli prostati in mehurnem kataru. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Huda nezgoda. V delavnici državnih železnic je padel težek hlood na glavo 36-letnemu delavcu Blažu Kalundru in mu pretresel možgane. Reševalci so ponesrečenca prepeljali v bolnišnico.

Tatvina kolesa. Včeraj dopoldan je neznan storilec ukradel trgovskemu potniku Frideriku Skačejju iz neke veže na Aleksandrovi cesti dvokolo, last tvrdke Franz in sinovi, pri kateri je Skačej v službi. Kolo je vredno 1000 dinarjev in nosi ev. številko 74716. Za dolgoprstnežem poizveduje policija.

Na meji ustreljen. Na našo zadevno vest, ki smo jo včeraj priobčili, smo dozneli, da Franc Bauman ni hotel prekorarčiti naše državne meje, marveč jo je že prekoračil in se mudil v neki hiši na naši strani. Ko so granicariji stopili v hišo, je Bauman nenadoma pobegnil proti meji in se na ponovni klic varnostnih organov ni hotel ustaviti. Zato so granicariji uporabili orožje in je bil Bauman obstreljen kakih 100 m od meje na naši strani. V mariborski bolnišnici je bil ranjenec včeraj zaslisan po uradniku okrajnega glavarstva za levi breg, zakaj je prišel v našo državo. Izjavil je, da je iskal neko žensko, za katere ime pa ne ve.

Smola tihotapcev z živino. Naši obmejni organi so te dni zaplenili na meji pri Sv. Kungoti tri pare volov, ki so jih skušali naši kmetje spraviti v Avstrijo. Granicariji so vole zaplenili, tihotapci pa se bodo morali zagovarjati pred sodiščem.

Današnji trg je bil kljub slabemu vremenu dobro založen. Kmetje so pripeljali 5 voz krompirja, čebule, zeljnatih glav in druge zelenjave, 40 voz jabolk, hrušk in drugega sadja. Cene na današnjem trgu so se zelo spremenile in precej znižale. Kmetje hočejo spraviti svoje blago v denar, zato ga prodajajo pod lastno ceno. Proti poldnevu pa dajejo blago za vsako ceno, samo da gredo prazni domov.

Seno in slama. Na današnji trg so pripeljali 3 voze sena po 28 do 30 Din stot, 1 voz otave po 30 Din stot in 1 voz slame po 30 Din meterski stot.

Sejem za živino. Na včerajšnji sejem za živino je bilo prignanih 22 konjev, 12 bikov, 150 volov, 405 krav in 21 telet, skupaj 610 glav. Prodanih je bilo 405 glav, od teh 24 za izvoz v Italijo. Cene za kilogram žive teže so bile naslednje: debeli voli od 3 Din do 3.75 Din, poldebeli 2 do 2.50, plemenski 3 do 3.25, bikli za klanje 3 do 3.50, klavne krave debele od 2.50 do 3.50, plemenske od 2 do 2.25, krave za klobasarje od 1.50 do 2, molznice od 2.50 do 3, breje od 2.50 do 3, mlada živina od 2.90 do 3.75, teleta od 4 do 4.50. Cene mesu so bile naslednje: volovsko meso I. vrste kg 8 do 10, druge vrste 6 do 8, meso bikov, krav in telic 4 do 7, telečje meso I. vrste 8 do 10, druge vrste 6 do 8, sveža svinjina 10 do 14 Din kg. Prihodnji sejem za živino bo v torek 31. t. m.

Urejevanje našega Maribora

Živilski trg se da v korist in zadovoljstvo vsega mesta urediti samo na Vodnikovem trgu in njegovi okolici

Kie najti in ustvariti prostor za živilski trg, to je vsekakor pereč problem našega lepega Maribora, potreben temeljitega studija. Prej ko bi položili novi temeljni kamen novemu živilskemu trgu ali tržnici, pa moramo razgrniti pred seboj načrt Velikega Maribora. Upoštevati moramo brezpogojno, da mora biti novi živilski trg čim bolj v sredini mesta, da ne sme biti razkosan, da mora nuditi naši umni gospodinjji vse, kar potrebuje. Tako je tudi v drugih mestih. Le v večjih mestih je več trgov. Toda eden je glavni, kjer se vse dobi. Treba je misliti tudi na pametno razdelitev novega živilskega trga. Določen mora biti prostor za zelenjavo in sočivje, za sadje, za mleko in mlečne izdelke, za ribe, za perutnino, za špeharje in mesarje, dekler bodo prodajali meso na odprtih stojnicah, česar bi po predpisih tega sploh ne smeli. Ni pa potrebno posebej naglašati, da mora biti novi živilski trg brez prahu, da mora biti skrajno snažen in da mora biti odstranjeno vse, kar bi utegnulo širiti kakršenkoli smrad ali nesnago.

Od predlogov iz javnosti pa niti eden nima vseh teh pogojev in je občinski svet prav dobro pogodil, ko je položil svojo roko na Vodnikov trg in njegovo najbližjo okolico. Svoječasni predlog, naj bi se uredil živilski trg na prostem za palačo pokojninskega zavoda na desnem bregu je padel v vodo. Tam ni in tudi nikdar ne bo centrum mesta, ker se bodoči Maribor razvija proti Kamnici, dočim bo le del ob koroški progi imel mestni značaj, vse dalje proti Pohorju pa bo prostor za delavske četrti. Predlog, naj bi občina kupila Tavčarjevo zemljišče in enonadstropno vilo v Kopališki ulici in naj bi na tem prostoru, kjer je sedaj vrt, zgradila tržnico in mesarije, vilo pa preuredila v vajenski dom, je sad. neresnega razgovora. Mimogrede naj omenimo, da tudi Rotovski trg ni primeren za mesarje, ker bodo morali tudi mariborski mesarji slej ko prej imeti predpisane zidane tržne lokale, opremljene z ledenicami in vodo. Take tržnice pa si ne moremo niti v sanjah zamisliti ne na omenjenem Tavčarjevem zemljišču, še manj na Rotovškem trgu. Ureditev mesarskega in špeharskega trga na prostem med novo Bergovo hišo in Državnim mostom pa je zvezana z ogromnimi stroški in je tam prostor le za moderno večnadstropno trgovsko in stanovanjsko hišo. Po nekem drugem predlogu naj bi se

trg delil, ker bo po mnenju nekkih krogov s premestitvijo mesarjev in stojnic preveč potisnjen na zahodni del mesta. Delil pa naj bi se tako, da bi imele Aleksandrova cesta, Melje ter vse ulice od Vetrinjske svoj trg, za katerega bi bil po njihovem mnenju najprimernejši Zrinjskega trg ali pa Trg svobode. Tudi ta predlog se spodbija sam, ker delitev trga za naše mesto še ni potrebna, v principu pa ni v skladu s pogoji, ki jih zahteva nov moderen živilski trg. Znano je tudi, da je za naše gospodinjje in njihove pomočnice vsakdanji jutrnji obisk trga nekako razvedrilo in ne igra pri tem manjša oddaljenost nobene vloge. Sicer pa mora imeti novi trg dobre in pogoste avtobusne zveze na vse strani mesta.

S tem, ko je občina preselila mesarje in del živilskega trga v Strossmajerjevo ulico je storjen prvi korak za novi bodoči živilski trg, za katerega naše mesto prav gotovo nima primernejšega prostora, kot je povečan Vodnikov trg. Načrt Velikega Maribora in vse govori za to, da je ta del mesta za smotreno ureditev novega higiениčnega živilskega trga najprimernejši. Nekateri sicer moti nekoliko ležeča lega, ki pa daje temu prostoru prav zaradi tega vse prednosti, ker je mogoče na tem prostoru ustvariti široke terase vse do starega stolpa ob Dravi, kar je pogoj za vzoren red in snago. Po sedanjem obsegu bi bil Vodnikov trg sicer premajhen za bodoči moderni

živilski trg, toda da se povečati z majhnimi stroški, da bo dovolj velik tudi za Maribor, ko bo štel sto in še več tisoč prebivalcev. Po potrebi bi se danes ali jutri povečal Vodnikov trg do Minoritske ulice in do Drave. Porušiti bi bilo potrebno le nekaj starih zgradb, ki so že itak zapisane smrti. Tako bi se povečal z enim mahom še za Vojašniški trg. Stara Dravska vojašnica bi morebiti služila pametno preurejena za skladišča za zelenjavo in za pisarne tržnega nadzorstva, do prave zgodovinske vrednosti in do izraza pa bi prišel tudi stari stolp ob Dravi.

Ves novi trg bi se spuščal, kakor že rečeno, v širokih položnih terasah iz pohorskega granita ali asfalta proti Dravi. Na trgu bi bili nameščeni hidranti, da bi bilo mogoče vsako jutro ves trg umiti in ga tako očistiti najmanjšega prahu in nesnage. Ob Dravi bi bil prostor za zidane mesarske lope, za perutnino in ribe, kmetije pa bi za svoje vozove našli primeren prostor v Strossmajerjevi ulici, primerni prostori pa bi se našli tudi za vse ostale panoge. Naše mesto nima idealnejšega prostora za bodoči živilski trg, kakor je prav Vodnikov trg s svojo sosesčino.

Vse pa bi se dalo urediti v etapah. Najprej bi bilo potrebno spremeniti v trg vrt ob Koroški cesti med hišo Okrajnega cestnega odbora in Strossmajerjevo ulico. Prav tako tudi vrt ob hiši na drugi strani Koroške ceste. Nujno potrebno pa bi bilo podreti in odstraniti tudi staro javno stranišče, iz katerega smrdi po vsem trgu. Tako bi se Vodnikov trg že v prvih začetkih z malimi stroški znatno povečal in bi se od časa do časa selil na njega živilski trg z Glavnega trga.

Naša sadna trgovina

Komisije za pregled in razredbo sadja

Banska uprava dravske banovine je imenovala komisijo za pregled in razredbo sadja v Mariboru, Ptujju, Murški Soboti, Celju in Novem mestu, nadalje je imenovala komisarije za kontrolo presnega sadja, namenjenega za izvoz v vseh krajih naše banovine in sicer:

V Mariboru: Komisiji predseduje okrajni kmetijski referent za okraj Maribor levni breg, namestnik in član je Franjo Aplenc, instruktor vinarske in sadjarske šole v Mariboru, člani pa so Franc Fras, ekonom in posestnik v Dobrenju, Josip Blažević, ekonom v pok. v Studencih in Anton Kerenčič, župan, ekonom in sadni trgovec na Ranci.

V Ptujju: Komisiji predseduje okrajni kmetijski referent v pok. v Ptujju Josip Zupanc, namestnik je okrajni kmetijski

referent v Ptujju, člani so Ludvik Sagadin, tajnik cestnega odbora v pokoju v Ptujju in Ivan Kosi, okrajni kmetijski referent v pok. v Podgorici pri Veliki Nedelji.

V Murški Soboti: Komisiji predseduje okrajni kmetijski referent v Murški Soboti, član in namestnik je Albin Dular, ekonom na kmetijski šoli v Rakičanu, a član Franjo Čeh, trgovec v Murški Soboti.

Komisariji: Za nakladalne postaje Slovenska Bistrica—Pragersko Vinko Gornjak, član banovinskega sveta in ekonom v Slovenski Bistrici; za nakladalno postajo Pesnica: Franjo Fras, posestnik in ekonom v Dobrenju; za nakladalno postajo Cirknica—Št. Ilj: Stanko Mermolja, ekonom v Št. Ilju v Slovenskih goricah;

Olažanje pri vsakodnevnem delu nudi

Union
čokolada

PROIZVOD: „UNION“, ZAGREB

za nakladalne postaje ob železniški progi Limbuš—Fala: Janko Šumenjak, vodja trsnice v Pekrah pri Limbušu; za nakladalne postaje od Sv. Lovrenca do Trboj: Ivan Mravljak, ekonom in sadjar v Vuhredu; za nakladalne postaje ob železniški progi Ormož—Ivanjokovi: Ivan Kosi, okrajni kmetijski referent v pok. v Podgoricah pri Veliki Nedelji; za nakladalno postajo Središče: Anton Kolarič, župan v Središču; za nakladalne postaje ob železniški progi Bučevčevci—Slatina Radenci—Gornja Radgona: Jožko Glaser, upravnik banovinske trsnice in drevesnice na Kapeli pri Slatini Radencih; za nakladalno postajo Gornji Cmurek: Viktor Meitz, posestnik in član občinskega odbora v Tratah; za nakladalno postajo v Beltincih: inž. Franc Mikuz, ravnatelj semenogojске postaje v Beltincih; za nakladalne postaje Dravograd—Prevalje: okrajni kmetijski referent v Prevaljah; za nakladalne postaje ob železniški progi Poljčane—Zreče: okrajni kmetijski referent v Konjicah; za nakladalne postaje Rače—Hoče: okrajni kmetijski referent za okraj Maribor, desni breg; za nakladalno postajo Cirkovci: okrajni kmetijski referent v Ptujju; za nakladalne postaje Ljutomer, Križevci in Verzej: okrajni kmetijski referent v Ljutomeru; za nakladalne postaje ob železniški progi Puconci—Hodoš: okrajni kmetijski referent v Murški Soboti; za okraj Dolnja Lendava: okrajni kmetijski referent v Dolnji Lendavi.

V krajih, za katere ni postavljen komisar, izvrši pregled in razredbo sadja komisar iz najbližjega kraja ob izvoznikovih stroških za pot; če bi tega ne bilo, pa okrajni kmetijski referent. Za svoje delo prejmejo člani komisij in komisariji nagrade v znesku 80 Din na dan iz sredstev državnega budžeta. Komisije in komisariji vrše svoje posle po določenih III. odd. cit. pravilnikov.

Odredba z dne 3. avgusta 1933. VIII. št. 2602/3 se razveljavi in člani komisij ter se komisariji, imenovani s to odredbo, razrešujejo dolžnosti, kolikor niso s pričujočo odredbo vnovič postavljeni v funkcijo.

A.-G.:

Skrivnosti vsemirja in zemlje

KONEC.

Ameriški astronom Edwin Hubble, ki že desetletja proučuje nepopisno velikanska svetovna stvarstva, navaja, da je število nebesnih megel zvezdnih sistemov, ki nam jih pokazuje Hookerjevo ogledalo, večje od dveh milijonov. Toliko je samo našemu očesu vidnih. In kaj je potem še dalje, še globlje, v neskončne globine vsemirja? Dva milijona Mlečnih cest, od katerih pa so mnoge veliko večje kakor je naša in z veliko večjim številom zvezd! To so neizmerni otoki vsemirja. Prav gotovo ni pretirana trditev astronomov, da šteje vsaka od teh Mlečnih cest najmanj milijarde zvezd. Po njihovem računu šteje torej dva milijona Mlečnih cest najmanj dva bilijona zvezd. Če upoštevamo sedaj prejšnji račun, da ima vsaka milijona zvezda planet z življenjem, potem lahko izračunamo, da je v vsemirju najmanj dve milijardi obljudenih svetov samo v prostoru, ki je nam znan. A to še ni vse! Obstojajo še drugi zvezdni sistemi, ki jih nikdar ne bo opazilo in videlo človekovo oko. V svoji, nam neznan veličini, skriva vsemirje skrivnosti, ki so nam nepojmljive, večno tajne, ki jih ne bodo nikdar razkrili še tako veliki teleskopi.

Mnogo bolj od teleskopovih zrcal pa je občutljiva fotografska plošča. Fotografska plošča nam prikazuje ogromen vsemirski svet, neko nebeško meglenost, katere obrisi v vsemirju imajo približno slično obliko, kakor jo ima severnoameriški kontinent. Astronom Wolf, ki je

znan tudi pod imenom Kolumb v raziskovanju nebeških megel, je prvi fotografiral to meglo in jo nazval »ameriška megla«. Velikanski svet zvezd, neizmerna skupina teh živih in ugaslih solnc, se svetlika z nevidljivo svetlobo. Svetlobni žarki teh zvezd so ultravioletni in jih zato naše oko ne more videti. Žarki teh zvezd pa tudi niso namenjeni človeštvu. Ultravioletne žarke, ki jih izžareva vsemirje v nepopisnih količinah, ujame samo fotografska plošča. Za svetlobno morje teh žarkov so naši organi vida popolnoma slepi. In okrog teh zvezd se prav gotovo vrte planeti, na katerih je življenje, na katerih žive živa bitja. Toda teh svetov ne bo naše oko nikdar videlo, čeprav bi zgradili čudežne teleskope za gledanje teh daljin. Ljudje, ki žive na teh planetih, so za nas popolnoma nevidna bitja v pravem smislu besed. Ljudje na teh planetih so kakor duhovi v bajkah. In če tudi bi imela ta bitja trdna telesa in čeprav bi se nam približala, bi jih mi ne mogli videti.

Iz teh milijard in milijonov milijard zvezd ali solnc izžarevajo žarki, ki lahko prebijajo več metrov debelo svinčeno ploščo. In če primerjamo s temi žarki naše Röntgenove žarke, ki prodro komaj skozi tenke lističe kovin, si že lahko predstavljamo čudežno moč svetlobe teh skrivnostnih zvezd ali ugaslih solnc. In če s obljudeni ti planeti okrog teh zvezd, bogve s kakšnimi očmi jih gledajo ljudje, ki žive tam gori. Človeško telo

je v njihovih očeh podobno steklu, najdebelejši zidovi trdnjav so za njih prozorni in v notranjosti gora vidi njihovo oko žile rudnin. Oni lahko vidijo skrivnosti, ki so za večno skrite našemu očesu. Po njihovih glavah roje misli, ki so tako vzvišene, da nam za vse to primanjkuje pojma in predočb. In ali so tudi ti ljudje take zveri, kakor je človek na tem svetu? Niso, prav gotovo niso, ker biti ne morejo.

Mi tu na našem planetu, na naši zemlji smo od ure ustvarjanja preživeli šele prvo sekundo svojega življenja, in kje je torej še naša bodočnost? Ljudje na planetih tam gori v vsemirju pa žive že več milijonov let in jih je narava obdarila z nam nepojmljivimi sposobnostmi. Predočimo si, da so ti milijoni let od postanka naše zemlje, doba enega dneva in ene noči. Točno o polnoči se je pričela zgodovina našega planeta. Mlada zemlja je dobila trdo skorjo in bila je obdana s težko atmosfero, nasičeno z raznimi plini in parami. Okrog pete ure zjutraj so se pričele atmosfere pare pretvarjati v oceane. Nastal je jutrnji svit, ko so se pričela v morjih pojavljati prva enostanična bitja. Med enajsto in dvajseto uro dopoldne so nastala prva večstanična bitja. Kopna zemlja je pusta in prazna in ni še sposobna, da bi bilo na njej življenje. Minila je že peta ura popoldne, ko so se pojavili v morju prvi mehkužci. Približevala se je osma ura na večer in v Evropi že cveto palme in poganja velikanska praprotno ogljene dobe. Kazalci na vsemirski uri so kazali deveto uro in petdeset minut, ko so se pojavili strašni zmaji pradobe, ki so za-

vladali v morjih, na zemlji in v zraku. Moč njihovega vladanja na zemlji je trajala skoro uro in pol. Vsemirska ura je pokazala, da se kazalci nagibajo proti enajsti uri pred polnočjo in zaman iščejo oči na našem planetu pračloveka, čeprav se na njem že pode sesalci. In kdaj se bo pojavil prvi človek? Ob pol dvanajstih, ob tričetrt na dvanajst? Daleč je še do tedaj. Manjka samo še minuta do nove polnoči in o človeku še ni sledu ne glasu. Končno! Štiri in trideset sekund pred polnočjo se pojavi na odru sveta pračlovek, praded krapinskega človeka. V četrti sekundi pred polnočjo je pričel vladati krapinski človek. V tretji sekundi pred polnočjo pa je pričel graditi Keops svojo piramido, in tako se je vsa ljudska kultura skrčila na čas, ki je krajši od migljaja zvezde.

Mi torej živimo na naši materi zemlji šele komaj 34 sekund, dočim bitja na planetih onih vsemirskih megel žive in se razvijajo najbrže že sto let vsemirske dobe. Kako siromašni smo mi ljudje v svojem pojmovanju od onega, kar nam je skrito, in vendar smo tako vzvišena bitja, da nam je dano vsaj toliko, da to nekako pojmuemo in lahko s svojimi razumom prodiramo v skrivnosti matere narave. Ali nismo dolžni zato ceniti svojega življenja kot najdražje blago? Postanimo prava miselna bitja in dvignimo glave ter opustimo to večno nagibanje k zemeljski skorji. Učimo se spoznavati brezpomembnost in svojo veličino, pa bomo postali med seboj pravi bratje, ki bomo imeli dovolj razumevanja in ljubezni drug napram drugemu.

MARIJ SKALAN:

SEMISIRIS

Roman iz prazgodovine človeštva.

»In kakšne so hiše v Teotihuacamu? Kakor v Semisirisu?«

»Niso tako velike in razkošne, a okrašene so z zlatom. V notranjosti nimajo stopnišč, v terasna nadstropja vodijo le odstranljive lestve. Sredi prestolnice je najvišje svetišče solnčnega Intija, azteškega Rája. Vse je zgrajeno iz brušenega kamnja in zlata. Druga božanstva imajo še več manjših svetišč. Blizu dvora se dvigajo naše piramide. Za njimi je gledališče, v katerem nastopajo naši junaki. Ah, kako rada gledam njihove spretnosti.«

»Tudi jaz jih bom gledala.«

»Da, tudi ti. Dvorjanka moja boš. Solnčno in lepo bo tvoje življenje ob strani moža, ki ga ljubiš, ker vreden je tvoje ljubezni.«

»Hvala ti, gospodarica moja, princeza princes!«

»Veseli se vrnitve! Tudi jaz se veselim. Vrnem se v deželo tvoje lepe mladosti, k svojim, ki me ljubijo in jih jaz ljubim. Konec bo ponižanja in trpljenja semisirskega. Ah, sovražim Semisiris, kakor ljubim Teotihuacan. In vendar mi ni žal tega, kar sem preživela v njem.

»Če ga nikoli ne bi bila videla, ne bi bila to, kar sem. Ko so me poslali na dvor Semisa Ofirisa, so dejali, da me pošiljajo zato, da se naučim kulturnih navad, namesto tem sem se pa naučila opazovanja in spoznavanja življenja. Videla sem vse odtenke človeške hinavščine, laži, strasti in zlobe. Kako vse bistrejši in globlji je zdaj moj pogled!«

»Prosi božanstvo, o princeza, da se srečno konča naš beg! Kaj bi bilo s teboj, plemenita, če bi nas izsledili in ujeli...«

»Ne dobe me žive; rajše skočim v vodo in se utopim.«

»Čuj!« je vzkliknila Ista in napela ušesa.

»Klic orla...«

»To je znak straže.«

»Kaj se je zgodilo?«

Deklici sta skočili kvišku in planili k izhodu. Njuna čuvarja sta razgrnila zelenje in se ozrla v globino, na galejo. Na krovu je že stal Savadagak, obdan od svojih vojščakov. Hip nato se je pognal s trojico na breg in splezal po njem v smeri straže na robu goščave. Deklici sta vztrepotali.

104

»Kaj je?« je vprašala princeza.

»Ne vem, gospodarica,« je odgovoril prvi stražar. »Morda se bližajo zasledovalci.«

»O Inti!«

»Pojdita na pomoč!« je vzkliknila Ista.

»Pojdita, pojdita!« je pritrčila princeza. »Ne rabiva vaju tu, če je v nevarnosti naša skupna usoda.«

»Ne smeva, gospodarica,« je odgovoril stražar. »Pribočnik nama je ukazal ostati pri vaju. Če naju bo potreboval, naju bo poklical.«

»Bojim se,« je vzkliknila Evalasta.

Med tem je Savadagak s svojimi vojščaki že dosegel rob goščave in stražarja, ki je dal opozorilni znak. Brez besed je dvignil roko in pokazal na goličavo. V oddaljenosti nekaj sto korakov so jezдили na konjih trije Atlanti.

»Abusirisovi vojščaki!« je zašepetal Savadagak. »Nje so poslali za nami.«

Azteki so se še previdneje stisnili v svoja skrivališča med zelenjem ter naperili proti zasledovalcem Arikdinilino orožje.

»Pazite!« je zaukazal pribočnik. »Ne storite ničesar brez mojega povelja.«

Njegove sokolje oči so prebadale dež in meglo, da bi razločno opazile obrise trojice konjenikov. Jezdili so nekaj časa na desno, potem so se pa razdelili

in odšli vsak v svoji smeri proti goščavi. Srednji se je v ravni črti bližal ubežnikom. Azteki so vedno razločneje videli njegovo krepko postavo in iskrega konja, a genili se niso. Ozirali so se samo v častnika in čakali povelja.

»Ujeli ga bomo živega,« je zašepetal Savadagak. »Pazite! Če razjaha konja in stopi v goščavo, planite nanj od zadaj, ga zgrabite za vrat in spravite na varno!«

Azteki so se neopazno skrili pod zelenjem, se razvrstili in pripravili na indijanski skok. Prežali so na Atlanta kakor tiger v zasedi.

Zasledovalec se je previdno približal goščavi in prisluhnil. Slišal je šumenje slapa, skočil s konja in ga privezal k prvemu drevesu. Nato je pričel razgrinjati zelenje in siliti proti strugi, toda napravil je samo nekaj kratkih korakov. Preden se je zavedel nevarnosti, je že začutil za seboj rahel šum in dvojne krepkih rok mu je stisnilo vrat, da ni imel več časa zakričati. V naslednjem hipu je bil že na tleh z zvezanimi rokama in nogama. Pritisk na vratu je odnehal, zato pa mu je nekdo potisnil pest listja v usta in mu zavezal oči. Zvezan in razorožen je obležal negibno na tleh. Niti poskušal se ni osvoboditi vezi in dvigniti.

Sport

Kolesarske dirke za prvenstvo dravske banovine. Ker je Kolesarska zveza prepovedala juniorjem dirkati na progi Maribor - Ljubljana, bodo juniorji dirkali le na 70 km dolgi progi Celje - Ljubljana. Si rt juniorjev bo v nedeljo 29. t. m. v Celju ob 9.15 pri kilometrskem kamnu 70.095, cilj bo v Ljubljani pred gostilno Kačič na Tyrševi cesti 58. Seniorji bodo startali ob 7. pri kilometrskem kamnu 134.095 v bližini mestnega vodovoda v Mariboru.

Mariborska kolesarska podzveza, službeno. Kolesarska zveza v Zagrebu je potrdila za kolesarska sodnika Andreja Ružiča in Franja Kebriča, ker sta položila izpit s prav dobrim uspehom. Predsednik.

SK Železničar:Varaždinski SK. V nedeljo 29. tm. se bo odigrala v Mariboru zanimiva nogometna tekma. Srečala se bosta v prijateljski tekmi znani Varaždinski sportni klub, ki je bil že večkrat provincijski prvak zagrebške nogometne podzveze, in SK Železničar. Tekma se bo odigrala na igrišču SK Železničarja na Tržaški cesti s pričetkom ob 17.30.

Dva poraza SK Ptuja v Murski Soboti. Preteklo nedeljo je gostoval SK Ptuj z dvema moštvoma v Murski Soboti ter odigral dve prijateljski tekmi proti SK Muri. Prvo moštvo SK Ptuja je bilo poraženo s 3:2, rezerva pa v razmerju 6:3.

Lahkoatletsko tekmovanje posilincev za prvenstvo Maribora bo 28. in 29. tm. na igrišču SK Železničarja na Tržaški cesti.

Tekmovanje za državno nogometno prvenstvo se bo nadaljevalo v nedeljo 29. tm., in sicer se bodo srečali v Ljubljani SK Ilirija in ASK Primorje, v Zagrebu Gradjanski:Hašk, v Splitu Split:Sašk, v Beogradu Bask:Radnički SK (Kragujevac), v Zemunu Sparta:SSK, in v Velikem Bečkereku prvak podzveze: Jugoslavija.

Avstrijski boksarji pridejo! V soboto 4. avgusta bodo nastopili boksarji graškega kluba »Heros« proti boksarjem SK Železničarja. Dvomatch bo na unioński verandi.

GAK v Mariboru. Graški nogometni prvak GAK bo 4. in 5. avgusta gostoval v Mariboru ter odigral prvi dan proti SK Železničarju, drugi dan pa proti ISSK Mariboru prijateljsko tekmo. Tekmi bosta najbrže odigrani zvečer ob umetni razsvetljavi na igrišču ISSK Maribora.

Jadralni letalci. V četrtek dne 26. VII. ob 19. bo v gostilni Majhenič v Studenčih važen sestanek. Udeležite se polnoštevilno!

Velik ropot.

»Hiša naših sosedov se je zrušila.«
»Tako, imel sem pravkar pogovor s svojo ženo.«

Sokolstvo

Sokolsko društvo Maribor I. Pozivamo vse br. člane in s. članice, da se točno udeležijo glavnih skušenj za zlet v Zagreb, in sicer v petek t. tedna. Načelnštvo.

Ptuj

Smrtna kosa. Ponoči od 22. na 23. t. m. je po dolgi mučni bolezni umrl tukajšnji notar g. Anton Carli v 59. letu starosti. Rodil se je v Ljubljani 1. januarja 1876, v Ptujju pa je imel svojo pisarno od 25. novembra 1925. Zapuščica ženo Marijo in pet nepreskrbljenih otrok. Pokojnik je bil dobra duša, družaben in v vsakem oziru koncilijanten mož. Blag mu spomin, žalujočim pa naše globoko sožalje. Pogreb bo v sredo 25. t. m. na mestno pokopališče.

Huda nesreča se je zgodila v nedeljo 22. t. m. na javni cesti v Vurbergu tik pod gozdarsko hišo grofa Herbersteina. Nek ptujski avto je privozil od Sv. Martina proti Ptujju; dohitel je na navedenem mestu 8-letno hčerko posestnika iz Rogoznice, občina Korena, Matildo Fradlovo, ki je korakala s svojimi starši proti Vurbergu. Na soferjevo znamenje so se starši izognili na desno stran ceste. Matilda pa na levo stran, tako, da je bila soferjuj pot odprta. Otrok pa je približno dva metra pred drvečim avtom nenadoma skočil na cesto in se hotel pridružiti svojim staršem. Ker ni bilo več mogoče se izogniti, je avto Matildo udaril s tako silo, da je obležala nezavestna. Avto je otroka pobral in ga pripeljal v ptujsko bolnišnico. Poškod-

ba je smrtno nevarna in se še ne ve, ali ji bodo rešili življenje, ker je še vedno v nezavesti.

Nevarno se je ponesrečil 17-letni Jožef Leskovšek, mizarski vajenec pri mizarskem mojstru Murku. Splezal je na slivo, da poišče že dozoreli sad. Veja pa se mu je nenadoma zlomila in vajenec je padel na plot in se nevarno poškodoval ter si zlomil tudi desno nogo nad kolonom. Reševalci so ga prepeljali v ptujsko bolnišnico.

Huda krava je z rogovi nevarno poškodovala 10-letno Dragico Hreničevo, hčerko delavca iz Bednje. Težko poškodovanega otroka so pripeljali v ptujsko bolnišnico.

Policijska vest. Policija je aretirala 41-letnega brezposelnega delavca Miho Švajgla iz sosedne občine Rogoznica zaradi prepovedanega povratka v Ptuj, odkoder je za vedno izgnan. Izročili so ga sodišču.

Skrivnosti božjega stvarstva

Dognanja astronomov o vesoljstvu.

Kako veliko je vesoljstvo? Na to vprašanje še vedno ni dokončnega odgovora. Vsako leto globlje prodira človeški duh vanj, a do konca mu ne pride. Danes vemo, da se razprostira okrog 300 milijonov svetlobnih let okrog nas, premer znane nam vesoljnosti znaša torej 600 milijonov svetlobnih let. Kaj je svetlobno leto? Svetloba se giblje z brzino 300.000 kilometrov na sekundo in to je komaj ena svetlobna sekunda! Naš solni sistem je v primeri z vesoljnostjo neznanot majhen. Od solca do zemlje rabi svetloba komaj 7 minut. Toliko časa potrebuje, da prepotuje pot 126 milijonov kilometrov. Do najbližje zvezde stalnice je razdalja za kakšni dve svetlobni leti. Toda današnja astronomija računa s stotinami, tisoči in milijoni, celo stotilijoni svetlobnih let. V prejšnjem stoletju so se zvezdoslovci bavili bolj z raziskovanji sistema Rimske ceste, danes pa jih zanimajo predvsem spiralne pramegle, to so samostojni sistemi Rimskih cest, ki nimajo z našim svetovnim sistemom nobene zveze in vsebujejo tudi sami mi-

lijone in tudi milijarde zvezd. Posebne zasluge za raziskovanje spiralnih megel ima slovit ameriški zvezdoslovec prof. Hubble z observatorija na Montu Wilsonu.

Njegovo delo nam je dalo nekakšen zadovoljiv pregled vesoljstva. Daljave, ki nas ločijo od spiralnih pramegel, se seveda ne dajo več meriti v starim geometričnim načinom merjenja kotov, temveč samo še s pomočjo spektroskopa in ostroumrim nalikami. Kakšno delo pa je to, si lahko predstavimo, če zvemo, da je Hubble fotografiral v nekoliko letih samo na majhnem kosu severne nebesne poloble 44.000 pramegel. Na neklih mestih je šlo do 300 pramegel na površino, ki ni večja od navidezne površine meseca. Vsega skupaj bo kakšnih 75 milijonov pramegel. In vsaka ima, kakor rečeno, na milijone in tudi milijarde zvezd. Zanimivo je, da so pramegle v pasu Rimske ceste bolj redko posejane, kar je nelogično, če je res, da nimajo nobene zveze z našim svetlobnim sistemom. Ugibali so za vzrokom in so našli, da mora biti v prostoru Rimske ceste mnogo temnih oblakov, nakopičene redke materije, ki pa venar požirajo svetlobo pramegel. Na neklih mestih so ta nakopičenja kozmične prašne mase bolj redka in tam skozi sevajo nekatere spiralne megle. Vsaka izmed 75 milijonov svetlobnih sistemov ima milijardokratno maso našega solca, a vendar je vesoljnost kot takšna prazna. Povprečna oddaljenost pramegle od pramegle je milijon svetlobnih let, srednja gostota vesoljnosti je zato fantastično majhna: en gram materije gre na prostornino 100 bilijonov kubičnih kilometrov. Premer ta čas znanega vesoljstva znaša, kakor rečeno, 600 milijonov svetlobnih let. To pa gotovo še ne predstavlja njegovih meja. Na ta ali na oni način se bo znanosti gotovo posrečilo, da bo segla še globlje v prostorje. Po cenitvi, ki gotovo ni pretirana, je v prostorju, ki ga poznamo, kakšnih 75.000 bilijonov zvezd, to je solne.

Mali oglasi

Posolilo

KDO MI POSODI
hranilno knjigo mariborske Mestne hranilnice v znesku 30.000 Din proti mesečnemu odplačilu. Ponudbe pod »Sigurno jamstvo« na upravo lista. 3022

Službo dobi

FRIZERSKO VAJENKO
sprejem. N. Novakovič, frizer, Studenci, Aleksandrova cesta 43. 3032

Razno

VINOTOČ NA KALVARIJI
(Jan) stara in nova vina. 3002

Kupim

Vsako množino 3024
postrv kupi Velika kavarna, Maribor

POSTELJA 60 Din.
omara 90 Din, predalnik, trd les 180 Din napredaj, Zidovska ulica 4-I, dvorišče. 3030

STAVBIŠČA

za kadetnico in ob Zg. Radvanjski cesti tudi na obroke napredaj potom pisarne Vetrinjska ulica 30-I. 3026

GOSTILNICA. POZOR!
9 hl dobrega vina, liter po 5 Din. Vprašati Radvanjska cesta 10. 3025

Sobo odda

SOBO.

čisto, veliko oddam dvema osebama. Ruška cesta 3-I, desno. 3031

ODDAM SOBO,

lepo opremljeno, s posebnim vzhodom dvema boljšima osebama, ev. s hrano. Strassmajerjeva ulica 9, pritličje. 3029

OPREMLJENO SOBO

oddam enemu ali dvema gospodom. Maistrova ul. 17-II, vrata 12. 3023

LEPA SOLNČNA SOBA

v mirnem delu mesta s posebnim vzhodom, z uporabo kopalnice z mrzlo in toplo vodo, centralna kurjava se odda s 1. avgustom 1934. Podrobnosti v upravi »Večernik« 2925

Oglašujte

V vsako slovensko hišo »Večernik«!